

Početak rada

- Šta po vama čini jedan uspešan rad-tekst?
 - oragnizovana struktura vaših ideja o određenoj temi
 - kvalitetno napisana i
 - prezentovana profesionalno

Postupak u prvoj fazi rada

- Pažljivo odabrati temu
- Usputni problem ili “životno delo”
- Nađite pravu meru vašeg rada!
- Da li imate TEZU?
- Postaviti osnovne probleme vezane za temu
- Analizirati da li su to relevantni problemi i pitanja
- Pronaći pravi pristup – čitanjem što više kritika i analiziranjem vidjenog

Postupak u prvoj fazi rada

- Metodologija – pitanje utvrdjene teorije ali i pitanje ličnog pristupa
- Esej i-ili naučni rad
- Pravljenje sinopsisa i konstruisanje rada (što ranije to bolje!)
- Kako se pravi sinopsis – najviše 2-5 strana koje sadrže osnovna pitanja
- Napravite sinopsis kao sadržaj rada – krenite od opštih smernica a onda počnite da pravite pod-sekcije. Druga faza je stvaranje malih pasusa od pod-sekcija...

Rad sa mentorom

- Pažljivo odaberite mentora. To treba da bude ne samo profesor koji je ekspert za vašu temu nego i ličnost sa kojom znate da ćete dobro raditi.
- Najavite vaš rad dovoljno unapred.
- Na jednoj od prvih konsultacija ustanovite ritam rada tada ćete svi imati okvire u kojima ćete se lakše kretati.
- Kada imate jedan deo istraživanja-rada odrađen – kontaktirajte mentora.
- Nemojte da vas on traži i podstiče da radite.

Proces naučnog istraživanja - izvori

- Šta prvo učiniti posle odabira teme i metodologije
- a. Primarna literatura
- b. Sekundarna literatura

Izvori građe

- Istorijski izvori:
 - Materijalni ostaci ljudske delatnosti
 - Pisani izvori
 - Likovni izvori
 - Zvučni izvori

Izvori građe

- Pretečom savremenih popisa stanovništva:
 - Hrisovulje, manastirske povelje (imovina, uključujući sela, domaćinstva koja su im pripadala)
- Za geografska proučavanja naših naselja izvor predstavlja:
 - Turski popis poreskih obveznika-defteri

Izvori građe

- Savremena statistička evidencija:
 - Prvi popis stanovništva izvršili su Francuzi i Britanci 1655. godine u Kanadskim kolonijama
 - U Kneževini Srbiji prvi popis izvršen je 1834. godine, a prvi savremen 1866. godine
 - Jugoslovenski popisi posle prvog svetskog rata vršeni su 1921, 1931, 1948, 1953, 1961, 1971, 1981, 1991, 2001.

Izvori građe

- Zavod za statistiku publikuje statističke godišnjake (obeležja o stanovništvu i privredi čitave zemlje)
- Za razmatranje globalnih kretanja važni su godišnjaci koje izdaju Ujedinjene nacije:
 - Statistical yearbook (privredna problematika)
 - Demographic yearbook (problematika stanovništva)

Izvori građe

- Hidrološki godišnjak izlazi u tri knjige:
 - Površinske vode
 - Podzemne vode
 - Kvalitet voda

Izvori građe

- Meteorološki godišnjak ima dva dela:
 - Dnevna osmatranja
 - Mesečni i godišnji pregled

Izvori građe

- Terenski rad:
 - Posmatranje
 - Razgovor
 - Anketiranje
 - Eksperiment

Izvori građe

- **Posmatranje** je prikupljanje podataka putem njihovog neposrednog čulnog opažanja
- Uspešnost posmatranja najviše zavisi od talenata, znanja i veštine istraživača i pripreme za izlazak na teren (literatura i karte)
- Prilikom posmatranja treba da vodimo beleške, skiciramo teren itd.

Izvori građe

- **Razgovor i anketa** se sprovodi sa lokalnim stanovništvom i zavisi od veštine istraživača
- Neophodno je pripremiti upitnike koji su razumljivi ljudima u lokalnoj sredini tj. ciljnoj grupi.
- Ponekada je potrebno odabrati uzorak koji ćemo ispitati (namerno ili slučajno)
- Anketa je metod prikupljanja podataka na osnovu pripremljenog upitnika i određenog uzorka.

Izvori građe

- Eksperiment je naučno posmatranje u određenim i kontrolisanim uslovima s ciljem utvrđivanja ili provere postojanja nekog pretpostavljenog uzročnog odnosa
- Eksperiment delimo na:
 - Laboratorijski
 - U prirodnim uslovima

Čemu služe kritički tekstovi?

- Ukratko rečeno da bismo im se suprotstavili.
- Da bi smo videli koje je kritičko mišljenje o određenoj temi i da bi smo na osnovu njih kao i SOPSTVENOG UVIĐANJA mogli da oformimo stav o datoj temi.
- Savet: Nikada nemojte da citirate kritičara/izvor samo da bi ste se sa njime složili. Morate da imate definisan stav prema tome.
- Citirajte da bi ste polemisali, ilutstrovali. Takodje vaš seminarski rad ne sme da bude pustoš od različitih citata sa povremenim osvrtom na vaše mišljenje. To onda nije vaš rad i profesori neće dobro oceniti takav rad. To je samo jedna kompilacija.

Drugi izvori

- Istraživanje u bibliotekama
- Izvori sa interneta pouzdanost i zamka (elektronski vidovi pozantih časopisa-novina npr. „Vreme“, „Danas“, „Politika“ ...) Problematici izvori i o odredjenom vremenu-epohi budite pažljivi!
- Internet “rudnici”: Questia, J-Stor, Findarticles.com, google images, Art-Stor...
- Savet: Pažljivo beležite izvore i **strane** koje ste koristili! Na kraju rada ćete teško moći da se setite gde ste i šta tačno pročitali!
- Savet: Nosite sveščicu!!

Oorganizacija teksta

- Dobro organizovani sinopsis („kostur rada“) kao osnova samoga rada
- Uloga sinopsisa kao „sadržaja“ celokupnog teksta Utemeljenje ličnih stavova
- Koherentnost ideje i njeno sprovođenje u celokupnom radu

Ogranizacija teksta

- Celine jednog rada:
 - *Uvod* (od razloga odabira tema, njenog istorijata, kritičkog mišljenja o njoj, obrazloženje metodologije...) Ako je vaša tema veoma utemeljena u odredjenom periodu analiza tog perioda je dobrodošla... Dobar uvod sadrži u sebi sve one ideje koje će biti razložene tokom daljeg rada.
 - **Uvod nikada ne treba da bude prepričavanje sadržaja! Već je to razmatranje problematike rada!**
 - **Tu se objašnjava zašto je baš odredjena tema odabrana i prikazuju se vaši glavni zaključci!**

Organizacija teksta

- Kao deo uvoda može da postoji i odeljak koji sadrži Informacije vezane za bolje razumevanje teme iako ove informacije mogu da budu i integralni deo uvoda!
- *Glavni deo teksta* – treba da sadrži sve osnovne delove – argumente vezane za vašu temu-kao i problematiku kojom želite da se bavite! Glavni deo bi trebao da ima podsekcije (pod-poglavlja u slučaju disertacije) posvećene odredjenim elementima teme. Vi odlučujete kako ćete organizovati – nekad podela može biti isključivo problemska!
- *Zaključni deo* – sumiranje ideja iznesenih tokom teksta, mesto gde treba potvrditi sve stavove koje ste zauzeli u vašem radu!
- *Appendix* dodaci tekstu – izvodi iz kritike, ilustrativni materijal...

Saveti za pisanje

- Pišite u kratkim rečenicama.
- Kada niste sigurni razbijte duže rečenice u kraće sve dok ne deluju kao “komadići”.
- Pišite kratke, koherentne paragrafe, svaki treba da sadrži jednu ključnu rečenicu, izjavu.

Saveti za pisanje

- Proveravajte redovno da se ne ponavljate, nema ništa gore nego čitati rad koji u više verzija govori jednu te istu priču.
- Direktne citate koristite umereno i obavezno navedite *koga citirate*
- Uvek proverite uvodne paragrafe oni su “mamac” za vašeg čitaoca i treba da privuku njegovu pažnju.
- Prikažite svoje ključne argumente što ranije u tekstu.
- Prepravljajte, prerađujte i promišljajte.

Primeri citiranja

HARVARD SISTEM

Knjiga:

Švalec (1968), str.41.

kompletan navod dela u bibliografiji:

Švalec, Franjo (1968). «Komički teatar Marina Držića», Zagreb

Članak u časopisu:

M. Timotijević (1990), str.15-27.

Kompletan naslov u bibliografiji:

M. Timotijević (1990), “Ikonostas manastira Krušedola” u *Nasleđe V* (1990), str. 15-60.

Citiranje – latinski sistem

Knjiga 1. navodjenje:

Švalec, Franjo “Komički teatar Marina Držića”, Zagreb 1968

Svako sledeće navođenje:

Švalec, op.cit., str. 12-16.

Ako se ponavlja autor:

Ibid. “Skup” Marina Držića, Beograd 1966

Bibliografija – Harvard sistem

- Armstrong, John (1982), Nations before nationalism, Chapel Hill, University of North Caroline Press
- Davidov, Dinko (1994), Privilegije srpske doma habzburškog, Novi Sad/Belgrade, Svetovi
- Grujić, Radoslav (1940), Velika seoba patrijarha Arsenija III Čarnojevića iz Južne Srbije u Vojvodinu pre 250 godina, Skoplje, Nemanja
- Hastings, Adrian (1997), The Construction of Nationhood: ethnicity, religion and nationalism, Cambridge
- Hutchinson John and Smith Anthony D. (eds.), Ethnicity, Oxford Readers, Oxford University Press 1996.
- Jedin, H., Alberigo, G., Il tipo ideale di vescovo secondo la riforma cattolica, Morcelliana 1985.
- A V. Muller (tr. and ed.) (1972), The Spiritual Regulation of Peter the Great, University of Washington Press, Seattle & London.
- Umbach M. (2002), Classicism, Enlightenment and the “Other”, Thoughts on Decoding Eighteenth-Century visual culture, *Art History*, vol. 25, no. 3, (June 2002), 319-340.

Bibliografija – latinski sistem

- Blant, Antoni “Umetničke teorije u Italiji”, Clio, Beograd, 2004.
- Bazen, Žermen, “Barok i rokoko”, Nolit, Beograd, 1970.
- Djulio Karlo Argan i Akile Bonito Oliva, “Evropska umetnost 1770-1970-2000”, Clio, Beograd, 2004.
- Honour, Hew “Romanticism”, Dolphin, London, 1980.
- Klark, Kenet “Civilizacija”, Zagreb, 1972.
- Martin, John Rupert “Baroque”, T&H, London 1977.
- Panofski, Ervin “*Ideja*”, Bogovadja, 1997.
- Vilari, Rozario (pr.), “Likovi baroka”, Clio, Beograd, 2004.
- Vovel, Mišel (pr.) “Čovek doba prosvete”, Clio, Beograd, 2006.

Još neki korisni saveti

- Uvek na umu imajte svog čitaoca! On zna mnogo manje i predpostavlja mnogo manje od vas! Često se desi da ako je vama jasno čitaocu možda nije!!!
- Nemojte da čitalac (bilo komisija na vašoj odbrani bilo neki anonimni čitalac u budućnosti) nagađa šta ste hteli da kažete! Budite jasni! Čak se i najsloženije teorije mogu izraziti najjednostavnijim jezikom. Jasno definišite probleme u radu, budite precizni kada odvajate idejne celine rada!

Još neki korisni saveti

- Izbegavajte formulacije poput „Očito je da...“ „Logično je da...“ jer one mogu
 - a) da navedu čitaoca na pomisao da nije dovoljno pametan da bi razumeo vaš rad
 - b) Ako je toliko očito zašto ga onda objašnjavate!
- Izbegavajte pompezne izjave „Bernini je najveći arhitekt, barokni genije...“ on možda jeste važan ali sigurno je bilo i drugih koji su ostavili značajan trag u XVII veku. Ostanite umereni u svojim sudovima.
- Zapamtite da vaš rad nije priča, narativ, koji ne mora da prati tok vašeg istraživanja već da dokaže jednu tezu!